

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО . МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

Излиза на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсець

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА
Въ БЪЛГАРИЯ 8 ЛЕВА
Въ СТРАНСТВО 8½ « ЗЛАТНИ

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ
ВЪ РЕДАКЦИЯТА НА
«Медицинско Списание», Варна

РЕДАКЦИОННИЙ КОМИТЕТЪ:

Д-ръ Юрдановъ
„ Пюскиллиевъ

Д-ръ Севвовъ
„ Ивановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: Популярна медицина. — Истерията между войн-
ците. — Влиянето на задрънѣния въздухъ по развитието на отиката. —
Угрозителното дѣйствиe на оловото.

ПОПУЛЯРНА МЕДИЦИНА

или

ДАВАННЕ ПЪРВА ПОМОЩЪ НА БОЛНИ И РАПЕНИ ВЪ ОТСЪТСТВИЕ
НА ЛѢКАРЬ.

Г Л А В А II.

Дупченне съ игла, банки, бани, лапи, налагания, топлина, рас-
хладителни питиета клизми, сапунчета, диета, работа и вода.

(Продължение отъ брой 3).

Бани. Дивна пли образования челоуѣкъ щомъ има на рас-
положение една рѣка или едно езеро ползува се отъ тѣхъ, ка-
то се обѣхва презъ горѣщитѣ, а особено презъ умеренитѣ

времена; банитѣ прочее сѣ познати и се употрѣбляватъ още отъ най-старитѣ времена; като пречистватъ кожата отъ нечислениитѣ копто я по риватъ, копто намаляватъ или измѣняватъ нейнитѣ отдѣлення, тѣ сѣ навѣрно едно отъ най-добритѣ и най-силнитѣ средства за съхранение и възстановление на здравето.

Почти всѣкога въ остритѣ болѣсти и твърдѣ често въ хроническитѣ болѣсти кожата е много по-топла отъ колкото би трѣбвало да бѣде; тѣзи необикновена топлина бива нѣкога обща, нѣкога частва; хладкѣвитѣ бани иматъ това удобство, че намаляватъ тѣзи топлина, тамъ гдѣто тя е много развита и докарватъ кожата на цѣлото тѣло въ една еднообразна и приличва температура.

Това дѣйствие има хладкѣвата бани и въ хроническитѣ ревматизми, и хронически невралгии, както напр. е сциатика, болната оконечность е по-студена отъ здравата, тогава студената оконечность заема топлина отъ банята и тѣй често достига до нормалната си температура. Ако банята се продължи достатъчно, то въ единий или въ другий случай тя може да произведе най-трайно и най-добро дѣйствие.

Всѣкий отъ читателитѣ е чувалъ да се говори за електрически машини; е добръ! всичкитѣ организми, растения или животни сѣ силни електрически машини, нашата нервна течность не е друго нищо освѣнъ електричество, което се развива отъ всичкитѣ дѣйствия на живота, а особно отъ секретиитѣ (отдѣлення) и тѣй като кожата е най-главния секреторъ, то тя произвежда най-голѣмото количество отъ нашата нервна течность; въ болѣститѣ въ които нервната течность се натрупва много, въ мозъка папримѣръ, и произвежда лудость или само единъ нервенъ или кървенъ приливъ, хладкѣвата баня продължена толкова много, колкото болѣстѣта го изискува е най-силното и най-вѣрно средство, защото като отнема постоянно отъ кожата една часть отъ електричеството, което тя непрестанно произвежда, тѣзи бани докарва най-послѣ равновѣсие между нервнитѣ сили.

Топлата баня е ползвна въ много хронически болѣсти,

особино въ онѣзи които иматъ за главенъ характеръ цѣлото или частното охлаждение на кожата. Банята е топла, ако има отъ 32 до 40 градуса стогорадусни. — Твърдѣ топлитѣ бани сж едно отъ най-силнитѣ наши лѣчебни средства. Тя е превъсходенъ уснокоителъ на най-силнитѣ болки. Фишеръ я предписвалъ съ много добъръ уснѣхъ, даже въ лѣкуванието на грѣднитѣ болѣсти.

Колкото е банята по-топла, толкова трѣбва по-малко да се стои въ нея: азъ предписвамъ често бани отъ 41 до 47 сантиграда. — Болния сяда въ една ванна, въ която има само отъ 10 до 15 сантиметра вода на 36 или 38 градуса, и слѣдъ това бързо се налива горѣща вода догдѣто се добие исканата топлнна въ три четири минути, тогава болния излиза отъ банята; въ такнва случаи азъ винаги присѣтствувамъ. — Само единъ лѣкаръ може да предпише едно подобно херонческо средство, съ условие самъ той да присѣтствува. — Твърдѣ топлата баня има много по-силно дѣйствиѣ отъ колкото хамама на съща температура, по причина на голѣмата разлика между твърдоста на водата въ жидко или въ парово състояние.

Болния като излѣзе отъ такава баня трѣбва да се истрие съ твърдѣ топли пешкири и послѣ да лѣгне въ едно стоплено лѣгло турено близо до ванната. По-добрѣ е да не се сии подиръ такава баня, защото слѣдъ събужданнето главата бива тежка и замаяна. Половина часъ лѣжение е достатъчно, даже и когато има силно испотяване. — Пота често е едно превъсходно пѣщо, но когато той е изобиленъ, прави кръвта много течна и я ослабва много.

Часто въ водата на хладквата баня се тургатъ лѣкове, които измѣняватъ много дѣйствието ѝ. — На блѣдно-малокръвнитѣ се предписватъ хладквити желѣзни бани, които съдържатъ 100 до 120 грама желѣзенъ сулфатъ, познатъ подъ името калейбанъ; на блѣднитѣ и слаби дѣца и възрастни на които желѣзото не-помага, предписва имъ се да правятъ сулфурозни (бюкюртени) бани, сир. обикновенни бани въ които се турга отъ 30 до 120 грама калневъ сулфуръ. Повечето влажни лишен и наслѣдствени

сифилитически болѣсти се излѣкуватъ съ помощта на бани, въ които се турга 16 и даже повече грамма сюлименъ растопенъ въ малко спиртъ; ванната въ този случай трѣбва да бѣде дървена; — аптекаритѣ обаче не трѣбва никога да отпущатъ това лѣкарство въ каквато и да било доза безъ докторски подписъ.

Банята става алкалическа, когато туримъ въ водата отъ 120 до 200 грамма силна сода, но ако водата е тежка, ако съдържа много варови и магнезиеви соли, то трѣбва или да увеличимъ дозата на содата, или по добръ да употребимъ соденъ силикатъ, който преципитира същевременно варѣта и магнезията. Алкалическитѣ бани усилватъ дѣйствиата на кожата, тѣ излѣчаватъ нѣкои нейни болѣсти, тѣ много скратяватъ подагрическитѣ пристѣпи и помагатъ да се предварятъ много апоплексии (дамла).

Сапунената баня (мекъ сапунъ 150 до 200 грамма, обикновенъ сапунъ 400 до 500 гр.) е алкалическа баня.

Живеничнитѣ болѣсти се лѣкуватъ съ йодически бани (йодъ 8 грамма калневъ йодуръ 16 грамма) и съ сулфурозни бани (калневъ или натриевъ сулфуръ 120 грамма, растопени въ достаточное количество вода).

Банитѣ въ които се турга възвара отъ кина и мѣшови кори (сива кина 400 грамма, мѣшова кора счукана 1000 грамма варени 3 часа въ достаточное вода, въ мѣденъ казанъ) излѣкуватъ често преривнитѣ трески, особено скрититѣ трески, които често сѣ мъчно распознаватъ и които могатъ да свалятъ най-силнитѣ тѣлосложения. — Тѣзи бани могатъ да се стоплюватъ и употребляватъ четири-петъ дни наредъ. — Въ всички тѣзи лѣчебни бани може да се стои отъ единъ до два часа.

Нѣкои лѣкари предписватъ да се турга въ банята настой отъ 500 грамма липовъ или бѣзовъ цвѣтъ; често се прибавятъ още умягчителни вещества, като вода отъ бѣлъ-слабъзъ, трици, ленено сѣме, дървено или бадемено масло.

Хардалевото (синаповото) брашно прави банята силно ревматична. — Такава баня се употреблява въ нѣкои тѣжки слу-

чаи на изривни болѣсти, но тя трѣбва да се предписва се отъ лѣкаря. — Дѣйствието на синапната баня за крака е всѣкому познато. Тя се употрѣблява противъ тяжесть или болки въ главата, когато има опасностъ отъ дахла, когато искаме да привлечемъ подагрений пристѣпъ пакъ въ краката или когато искаме да въстановимъ мѣсечината у женитѣ. Употрѣблява се сжщо противъ гърлоболъ и противъ много гърдни случайности, които се явяватъ у хора на които краката сж обикновенно студени. — Банята за крака се приготвява тѣй: размѣсва се 120 грамма синапово брашно съ 3 или 4 литри топличка вода и послѣ се прибавя достаточное количество топла вода. — Тѣзи баня не трѣбва да се продължава повече отъ 10 до 15 минути.

Много лѣкове растопими въ вода, могатъ да измѣнятъ дѣйствието на банитѣ. — Лѣкаря може да ги предписва, когато намѣри за нужно.

Лапи (катаплазми). — Лапитѣ сж съставятъ отъ прахове, брашна, крѣхчини сварени въ видъ на гѣста каша, съ вода, съ млѣко, съ възвари отъ омекчителни и други трѣви, като се прибавя често и масло дървено или кравешко или свинска мазъ, които иматъ свойство да распредѣлятъ топлината по-добрѣ. Лапитѣ се тургатъ върху разни мѣста на тѣлото; тѣ се растилатъ върху платно, между двѣ платна, върху кълчища, вата и др. Ако трѣбва да се държи голѣма топлина върху болното мѣсто, то лапата се покрива съ фланела или съ мушама. — Ако ли не е нужна голѣма топлина, тогава лапата се промѣнява два пѣти презъ деня, колкото да не се вѣисне.

Ако искаме студена лапа, то трѣбва да я промѣняваме често или да я поржсваме съ хладна вода, защото инакъ тя се стоплюва твърдѣ скоро отъ топлината на тѣлото. Дѣйствието на лапата е подобно на онова на банята, но разбира се въ по малѣкъ размѣръ.

Омекчителни лапи. — Зема се 250 грамма среда отъ хлѣбъ, вари се въ единъ литръ (1000 гр.) прѣсно млѣко, и се разбърква често. Като стане гѣста каша, сиема се отъ

огъня и се прибавя въ нея 50 грамма дървено или друго нѣкое масло, или прѣсно кравенско масло, или свинска мазь.

Коренъ отъ бѣль-слѣзъ 90 грамма; листа отъ обикновенъ слѣзъ и отъ жабя-трѣва по една шепа; ленено сѣме 30 грамма, всичко това се вари въ единъ литръ вода, прецежда се презъ платно, водата се турга отново на огъня и въ нея се насипва достаточное количество ячемичено брашно до гдѣто се добие една гжста каша, къмъ която се притуря послѣ 50 грамма масло или мазь,

Брашно отъ ленено сѣме 150 грамма, врѣла вода достаточное количество; бърка се добрѣ за да стане каша.

Разбърква се 60 грамма нишаста отъ картофи въ една чаша вода, този смѣсъ се изсипва въ половинъ литръ врѣла вода, разбърква се добрѣ и се сиема отъ огъня.

Жабыта-трѣва варена въ млѣко, вода или свинна мазь, сжщо е омекчителна лапа.

Като лапа се употрѣблява и омлетъ въ която се размѣсва много свинска мазь и която се праже въ тжзи мазь. — Ти се турга твърдѣ топла върху болѣзненитѣ хернии (изсипвания, вили), особено върху претиснатитѣ хернии. — По на долу ще видимъ какъ дѣйствува това емпирическо (бабишко) средство, което често е послѣдвано отъ много добри резултати.

Къмъ омекчителнитѣ лапи се прибавятъ и упонтелни, успокоителни вещества: тжй тѣ се приготвяватъ съ възвара отъ макови глави (три или четири макови глави варени въ продължение на 20 минути въ единъ литръ вода), или съ възвара отъ листа отъ развалниче (*atropa belladonna*), отъ напрѣстникъ червенъ (*digitalis purpurea*), отъ аконитъ. — Сжщо се приготвяватъ лапи съ листа отъ попадия (*hyosciamus niger*), отъ бучешко грозде (*solanum nigrum*), отъ разводникъ обикновенъ (*solanum dulcamara*), отъ татула (*datura stramonium*) или отъ плода на татулата. — Омекчителнитѣ лапи се поржсватъ сжщо и съ лауданумъ.

За да се ускори пагноясването, болната часть се покрива съ лапи наречени озрѣвающи.

Брашно отъ черъ бобъ и отъ гръцко сѣно по 60 грамма, вари се въ възвара отъ бѣлъ-слѣзовъ коренъ до като стане гъста каша, послѣ се размѣсва съ 30 грамма ung. basilicum.

Като лапи се употрѣбляватъ студени счукани въ видъ на каша рѣпици, моркови, картофи, цвѣкло.

Гулардовата вода, въ която се размѣсва брашно отъ лено сѣме или по-добрѣ гъста и студена каша отъ това брашно, служи сжщо като лапа, която се употрѣблява въ леки натъртвания на стави и др.

Тѣй сжщо се приготвяватъ лапи съ листа отъ вратига, отъ пелинъ, съ semen-coniġa, и съ тѣхъ се облага корема на болнитѣ у които има съмнение че се намиратъ глисте и стомаха на които не може да попесе тѣзи лѣкове.

Синаповото брашно размѣсено съ топлѣчка вода съставлява сжщо лапа, която се държи само отъ 10 до 30 минути, като се мѣсти нѣколко пѣти, ако е нужно. — Такава лапа се турга на долнитѣ оконечности противъ главоболия, гжрдоболия, особено ако тѣ сж ревматически. — Тѣй сжщо се покриватъ съ синапени лапи крабата, колѣнетѣ, ржцѣтѣ за да се привлече тамъ подаграта, когато тя отива въмъ вътрѣшността на тѣлото, спорѣдъ както ще видимъ по нататѣкъ.

Счукания чесанъ дѣйствува както синапа и се тѣй силно, но той не добача толкова дълбоко кожата. — Ако се остави дълго време той произвежда везикация (мѣхуръ), която зараства много лесно.

(Слѣдва.)



Истерията между войницѣтѣ.

Сжществуването на истерията между мѣжетѣ е вече фактъ установенъ. Въ литературата ся набиратъ все повече и повече случаи и между войницѣтѣ. Нѣма съмнѣние, че единъ войникъ, който представлява симптомокомплексъ на истерията, той не може да бѣде войникъ. Предъ видъ на това, а тѣй сжщо предъ видъ, че таква случаи особенно у войницѣтѣ мо-

гжтъ да бѣджтъ взети за случаи на симуляция, азъ ще приведа нѣколко случаи на несъмнѣнна истерия между войници отъ наблюденията на Грейденберга и Озерецковскій.

«Л. М., новобранецъ, Евреинъ, ся спровожда въ болницата на испитание и представлява слѣдующий симптомокомплексъ: зрѣннето, слуха, обоняннето и вкуса на дѣсната страна сж ослабнали; *hemianaesthesia* на дѣсната страна, тази анестезия е твърдѣ непостоянна, както по врѣмето, тъй и по мѣстото и силата си и има врѣмененъ характеръ; въ нѣкои мѣста ся наблюдава твърдѣ слаба, а пъкъ въ други пълна анестезия. Парезъ на дѣсната страна преимущественно, но и неговитѣ явления не сж трайни: онѣмяване и даже пълно отсъствие на движението въ този или онзи крайникъ, най-често *monoplegia brachialis dextra*. Освѣтъ това на 4-ия и 5-ия пръсти на рѣцѣтъ ненадѣйно и отъ врѣме на врѣме ся появява приблѣдняване и онѣмяване и даже пълненъ парезъ, които ся продължаватъ нѣколко минути и пакъ ся изгубватъ; по нѣкой пжтъ това явление ся наблюдава само на малкия пръстъ, но винаги симметрично и на двѣтъ рѣцѣ. На лицето ся наблюдава малка асиметрия: на дѣсната страна на лицето бръчката между носътъ и устата е почти изгладена и въ всѣки случай по-малка отъ тѣзи на лѣвата страна; дѣсния жгжлъ на устата е по-надолу; произволната иннервация на дѣсната половина на лицето е относително по-слаба; дѣсний глѣдецъ бива често по-широкъ. Рефлекситѣ на кожата нормални, рефлекситѣ на сухожилната твърдѣ усиленни; на дѣсния кракъ ся наблюдавалъ клопусъ на стъпалото (*fussphaenomen*). Вазомоторно разстройство твърдѣ силно, най-лекото раздражение на кожата, правило по нея за късо или дълго време остатъци въ видъ на червена полоса (*gaie*). Болния твърдѣ раздражителенъ и твърдѣ леко ся възбуждалъ; едно твърдѣ малко вънѣшно и вътрѣшно раздражение предизвиквало силно сърдцеболне, безпокойство, вълнение, плачъ и безсъние; душевното расположение и общото настроение били твърдѣ непостоянни; болния му били често мжчно (джанъ-съжжжж), плачалъ. Сърдцебиението често и ся

съпровождало съ чувство на стѣсняване въ гърдитѣ, недостатѣкъ на въздухъ, болѣжки въ областта на сърдцето, потъмняване въ очитѣ. Тѣзи приступи идвали нѣколко пѣти на дена и всѣкой пѣтъ подиръ учението. По нѣкогажъ сърдцеболнето предшествувало на плача, а по нѣкогажъ мѣлнотията и плача предшествуватъ; въ първия случай сърдцебиението идвало отъ веднажъ, ненадѣйно, болния приплѣднявалъ, глѣдцитѣ, особено дѣсния ся расширочавали; идвала обща слабостъ, тѣй щото болния е длѣженъ билъ да си легне за да ся успокои. Ако ли сърдцебиението не предшествува, тогава ся явява стѣснение въ гърдитѣ, чувство на недостатѣкъ на въздухъ, болка въ областта на сърдцето — припадѣци на тѣй наречената *anxiété précordiale*. Въ време на сърдцебиението пулса ся колебалъ между 68 и 120°. Клонически конвулсии въ краката, особено въ дѣсния кракъ. Общи припадѣци съ клонически конвулсии по цѣлото тѣло, изгубване на съзнание и болния нищо не помнялъ какво му ся е случвало. Единъ отъ такивато припадѣци автора наблюдавалъ лично; този припадѣкъ ся продължавалъ около 5 минути и тѣлото на болния представлявало фигура, която Charcot нарича «arc de cercle». Майката на болния страдала отъ сърдцебиения, едната му сестра отъ истерия, единъ братъ билъ слабоуменъ. Самъ болния заболѣлъ прѣди три години, слѣдъ уплашване при паданне въ вода. Автора отнася настоящий случай къмъ тѣзи, които Charcot нарича «истеротравматизмъ». (Врачъ 1887 № 14).

Д-ръ Озерцовский е обнародвалъ (Медицинское Обозрѣние № 24) слѣдующитѣ случаи..

Случай I. Новобранецъ А., татаринъ; приетъ въ болницата на испитанне; отъ нѣколко години насамъ страдалъ отъ припадѣци. Прѣди болния е билъ овчаринъ; еднажъ когато пасялъ овцетѣ той заспалъ и распустиналъ стадото; нѣколко селени виждатъ това и го избиватъ силно, и слѣдъ това у него ся начеватъ припадѣци. Прѣди всичко у болния ся явявали халюцинации, той виждалъ дяволи, които нападали на него и му стискали гърлото. Въ времето му въ болницата съ него ся е

случилъ цѣлъ редъ припадъци. Припадъцитѣ, които автора е наблюдавалъ ся начевали съ треперанне на цѣлото тѣло, съ погледъ неподвиженъ и въ който ся съглѣждалъ ужасъ и съ истегнати напръдъ рѣцѣ; слѣдъ това болния съ голѣма сила скачалъ отъ постелката си. Въ времето на припадъка глѣдцитѣ не сж бивали расширочени и реагирали на свѣтлината; кловически конвулсии нѣмало. Припадъка ся продължавалъ само нѣколко минути. Нѣколко пѣти произведено то обективно изслѣдванне е показало, че ся наблюдава пѣлно изгубване на на всичкитѣ видове кожна чувствителность на цѣлото тѣло; болния до толкова не е осѣщалъ допиранието до тѣлото му и никакви болки, щото дълбоки убодвания и индуктивния токъ не сж били въ състояние да предизвикатъ болки; прилагано било електричество къмъ кожата на челото, къмъ ухото, при това е произлизало съкращение на мускулитѣ въ цѣлата половина на тѣлото; когато е билъ питанъ болния, да ли го боли нѣщо, той ся е извъртвалъ и търсилъ мѣстото, до което сж допирали. Мускулното чувство е било до толкова изгубено, щото болния съ затворени очи не е можалъ да си напица носа или ржбата отдръпната на страна. Анестезията си е оставала безъ никакви измѣненния презъ всичкото време на лѣкуваннето на болния въ болницата.

Случай II. Новобранецъ Б., постѣпилъ въ болницата по поводъ на конвулсивни припадъци, отъ които страдалъ и прѣди да постѣпи въ военна служба; тѣзи припадъци му ся появили слѣдъ като еднажъ си изгорилъ корема съ врѣла вода. Чича му страдалъ отъ нѣкакви припадъци. Чувството на болки и допирания е слабо по цѣлата повърхность на тѣлото, нѣ на дѣсната страна много по-слабо; мускулното чувство малко измѣнено; чувството на ^t0 на дѣсната страна е съвсѣмъ изгубено, тѣй щото болния не можалъ да различи горѣщата вода отъ студената. Роговицата (cornea) и мукозата на носа отъ дѣсната страна никакакъ не давали рефлексъ, а на лѣвата страна рефлекситѣ били слаби. Разстройството въ осѣщанне на цвѣтоветѣ: червения наричалъ синъ, жълтия бѣлъ, зеления

червенъ. *Polyoria monocularis*. Зрѣнието слабо — 10_{40} ; вкуса твърдѣ слабѣ. Сухожилнитѣ рефлексн въ колѣното трѣрдѣ силни; подиръ 2—3 почуквания слѣдвала тоническа контрактура на кракътъ; наедно съ клонуса на стѣпалото (*fussphaenomen*) ся предизвиквало и контрактура на мускулитѣ на свирката; електричеството е предизвиквало тонически спазмъ на мускулитѣ тъй щото не е било възможно изслѣдванието върху възбудимостта на нервитѣ и мускулитѣ; въ всяки случай електро-възбудимостта на нервитѣ и мускулитѣ не е ослабнала. Парези у болния е нѣмало, нѣ е била забѣлѣжена постоянна контрактура на китката на дѣсната рѣка; прѣститѣ били въ положение на не пълна флексия, болния самъ не можалъ да ги исправи, а при пасивното имъ разгѣване ся срѣщали млъчотни. Дѣсната рѣка отъ китката и до лакатя твърдѣ цианотична. Твърдѣ лесно е било констатирането у болния тъй наречения *diathèse de contracture Charcot*. Нѣколко тура отъ еластически бинтъ на рѣката или кракътъ тозъ часъ сѣ предизвиквали контрактури; контрактурата все повече и повече ся распространявала, ако бинта си остава на члена, и на веднажъ ся изгубвали слѣдъ сниманнето му; при налаганне бинта на тѣлото, контрактуритѣ ся явявали и по 4-тѣхъ граници, а отъ послѣ и по мускулитѣ на снагата, тъй щото е трѣбвало бинта по-скоро да ся снима предъ видъ на опасността да ся затрудни дѣханието отъ толкова распространенъ спазмъ. Контрактуриитѣ е било възможно да ся предизвикатъ чрезъ оцѣиванне кожата, чрезъ раздражение съ индуктивенъ токъ, чрезъ активни и пасивни движения на членовѣтѣ. Случвало ся да накарать болния да ся допре съ рѣката си до носѣтъ, това той не е можалъ да направи, тъй като при това идвали спазми на мускулитѣ на рѣката. Презъ времето му въ болницата болния ся е оплаквалъ на жестоки болни на всѣкъдѣ по тѣлото, отъ които той е плакалъ. Презъ това сѣщото време ся случили четири конвулсивни припадѣци, отъ които болния е изгубвалъ съзнанието си. Припадѣцитѣ ся съпровождали съ твърдѣ силни конвулсии преимущественно тонически, съ такова огѣване гла-

вата и снагата назадъ, повече отъ косто е било невъзможно. Контрактурата на дѣсната китка ся изгубвала, нъ ся контрактирали лѣвата китка и стѣпало. Чувствителността на лѣвата половина на тѣлото малко нѣщо ся била подобрила, нъ на дѣсната страна емпанестезията си е оставала безъ всякакви измѣненія. (слѣдва).



Влиянието на запрѣнный въздухъ по развиваннето на охтиката отъ Brown-Séguard.

Извѣстно е, че много лѣкари, особено д-ръ Bennett, са приели като единъ видъ лѣкуване на охтиката чрезъ живѣние на откритъ въздухъ, тѣ са държали отворени, даже и презъ нощта, прозорцитѣ на стантѣ дѣто лѣжатъ болнитѣ. Тия послѣднитѣ се намирали добрѣ, ако и да се е мислило противното отъ началото. Brown-Séguard е представилъ въ академията на наукитѣ резултатитѣ отъ опити, които оправдаватъ тоя видъ лѣкуване. Въ 1869 и 1870 г., той е направилъ въ подкожно спринцуване на туберкулоза (охтиката) на стотина индийски свинчета и нито едно не е умрѣло; но той държалъ тия свинчета на откритъ въздухъ подъ една стрѣха надъ градината си, и често променувалъ постелката имъ. Въ другъ единъ редъ опити, той е направилъ по сѣщия начинъ подкожни спринцования, и държалъ свинчета въ затворени лаборатории, дѣто въздуха не се мѣнявалъ, почти всичкитѣ свинчета умрѣли отъ охтига.

Той указва тоже на много охтичеви хора, които са имали пещерки въ дробоветѣ си, които съвършено са оздравяли като са ги карали да живѣятъ двѣ години на редъ на откритъ въздухъ, разумѣва се като се земали мѣрки за да не ги простуваатъ. За тая цѣлъ Brown-Séguard и Arsonval са устроили единъ снарядъ за провѣтряване, единъ видъ хуния или единъ видъ тронконически захлупакъ на соба, когото поставяли на едно извѣстно разстояние надъ главата на болния. Тая хуния на

другия си край се свършва съ една мушимбяна цѣвъ, отъ голѣмъ калибръ, която съобщава съ едно нарочно направено коминче отъ желѣзни трѣби, въ което коминче запалватъ една свѣщъ или една ламбичка за да причинява тегленето на въздуха. Тоя снарядъ има по-силно и по-полезно дѣйствие, отъ колкото да се държатъ прозорицитѣ отворени дѣня и нощѣ, и така се отбѣгватъ простудяванията. Brown-Séguard препорѣчва най-голѣма вентилация (провѣтриване) за жилищата дѣто живѣятъ заедружно много хора за да се предпазватъ отъ охтиката, която твърдѣ често се случаваша въ казармитѣ, въ натрупанитѣ мѣстности, въ голѣмитѣ градища, и пр. и това е едно отъ най-добритѣ средства за да се предпази развиване и распространението на охтиката. Той е инжектирвалъ подкожно на животни продукта полученъ, съ сгѣстяване чрезъ студъ, отъ въздуха когото издишатъ било здрави или болнави хора, и е забѣлѣзалъ всякога слѣдъ таково едно спринцуване смъртелни случаи.

Горнето съобщение на Brown-Séguard ни дава поводъ да обърнемъ вниманието на читателитѣ си върхъ провѣтриваннето на жилищата си, защото у насъ на това не даватъ никакво значение, ние виждаме нови здания да построяватъ безъ вентилатори, за частнитѣ къщи нашитѣ архитекти нито помислюватъ за това, та не би било злѣ ако общинскитѣ управления, направятъ задължителна вентилацията на стаптѣ, тъй сѣщо както безъ планъ не позволятъ да се строи. П.

Утровителното дѣйствие на оловото (калая)
отъ Emile Ungar и Guido Rodlander (*Zeitschrift für Hygiene*,
II. 2. p. 241. 1887.)

Авторитѣ на тоя трудъ са имали за цѣль да опредѣлятъ опасноститѣ на които е изложено здравнето отъ употребяването на консерви затворени въ калайдисани тенекяни кутии, на които употреблението се распространява отъ дѣнь на дѣнь

повече, не само между богатитѣ но и между работната класа, между солдатитѣ и моряцитѣ. Първия тѣхния мемоаръ биде публикуванъ въ 1882 г. и показва че общественото мнѣние за невреждателността на чистото олово, въ съприкосновение съ нашитѣ храни не е съвършено вѣрно, защото отъ една страна оловото се яде (разлага) и отъ друга страна то може да се съединява съ веществата, които съдържатъ тенежиятѣ кутни и може да се всмуква отъ мукозата на червата. Освѣнъ горѣ-поменатитѣ автори, тия работи са били признати още отъ Wagner, Hall и Lœbisch и други. Както и отъ английскитѣ химисти A. Menke и Nehner. Освѣнъ това има твърдѣ много наблюдения на заболѣвания на пищеварителний каналъ, вслѣдствие на ядене консерви държани въ кутни, на които вредителността не може да се отдаде освѣнъ на оловото.

Отнстина още повече е интересно въ тоя случай да се узнаятъ общитѣ повреди, защото, мѣстното дѣйствие на калаениитѣ соли, отъ които нѣкои са каустически (ѣдки), може да се изтъкува, ако и да са малко растопими, чрезъ съединяването на оловото съ консервиранитѣ вещества. Постоянно една частъ отъ изяденото олово заедно съ консервитѣ се изхвърля чрезъ пикучѣта, вѣроятно е тоже че друга една частъ се изхвърля чрезъ слизестата ципа на червата и една третя частъ остава въ тканитѣ на снагата ни.

Опитали са отровността на некаустическитѣ калаени соли дадени въ малки дози. Ние не ще да опишемъ подробно опититѣ. Употрѣбили са по-напредъ *tartrate d'oxydule d'étain sodique* (тиргейно содо окислено олово), което не е каустическа соль, два пѣти са употрѣбили нарочно оцетокислено триетилно олово, органометилнически съставъ, когото са въкарвали подкожно въ твърдѣ слабп дози на жаба, на питомни зайци, на кучета, на котки. Всякоги е имало болѣстни явления и най-сѣтнѣ послѣдвала и смърть. Слѣдователно, възможността на едно хроническо отравяние отъ оловото е била доказана.

Послѣ, са правили опити чрезъ стомаха. Оцетокислената триетилна соль отъ оловото е била давана размѣсена съ храна

на кучета и на котки. Тиргенно содообисленното олово било вбавано чрезъ сонда въ стомаха на единъ домашенъ заякъ; на двѣ кучета било дадено размѣсено съ храната пмъ въ началото по единъ сантиграммъ два пѣти на день и катадневно се увеличавало отъ половинъ до единъ сантиграммъ.

Най-сѣтнѣ, на едно куче отъ 4,400 грамма тяжестъ било дадено въ млѣко, два пѣти на день по 2 сантиграмма хлористо олово, което така преготовено не бива каустическо. Малко по малко увеличили дозата така, щото въ 52-й день кучето е поглѣщало на день по 50 сантиграмма олово. До това време то все надебелявало а станало тежко до 5,530 грамма. Но отъ послѣ то захванало да се отвръщава отъ тая храна размѣсена съ олово и тогава се принудили постепенно и по въ слаба доза да увеличаватъ оловото. Достигнали да могатъ да му даватъ да изиде по 60 сантиграмма олово на день и презъ това време кучето още повече напѣлняло и тегляло 6 килограмма. Четри мѣсеца слѣдъ захващеннето на опититѣ, въ заднята частъ на кучето се появила парализия (заднитѣ му крака се схванали); слѣдъ осемъ мѣсеца, прѣднитѣ крака изгубили пѣргавината си и кучето захванало да испустаява, ако и да е ядяло добръ. Намалили дозата на металическата соль. Но парализа еднакво непредвалъ; нѣщахъ му се изгубилъ, и умственнитѣ му способности заглѣхнали. Кучето вече неприяло да иде размѣсената храна съ олово и като умрѣло на 443-й день отъ захващеннето на опита, при автопсията не се открили много важни работи. Така имало само силно испустаяване, малокръвие, малко пигментирване връхъ слизестата ципа на червата, нѣкой отъ Пейеровитѣ плочни glanduli или уединенитѣ шишулки били подути, и нищо не се забѣлѣзало въ нервнитѣ центрове.

Отъ първитѣ двѣ кучета, на които е давано органометалическа соль и содооловната тиргейна соль, едното е било убито около четри мѣсеца слѣдъ захващеннето на опита; и другото е умрѣло нечаянно почти въ същото време, слѣдъ

появяването на парализъ, испустяване и умствено затъпяване. Отъ автопсията нищо не се открило.

Слѣдъ всичко това, авторите мислятъ да са доказали че продължителното поглъщане на твърдѣ слаби дози даже отъ олово, може да причини хроническо отравяне и както тѣ са доказали че това всмукване може да стане чрезъ вкарването въ стомаха на оловни соли, тѣ вѣрватъ че са рѣшили утвърдително въпроса за консервитѣ, които съдържатъ олово и че тѣ са способни да причинятъ общо отравяне, безъ да има мѣстни проявления.

Спорѣдъ тѣхъ оловото трѣба да се тури въ реда на куршума, медъта, антимонума, арсеника (мишеморката). И трѣба да се обърща голѣмо внимание на това още повече като се помисли че за завардването на консервитѣ твърдѣ често прибавятъ тиргейна киселина, както го потвърждава професора F. Hofmann. морската солъ, гюверчелето, алкалическитѣ соли и други вещества, които споредъ издирванията на Wagner особено проядатъ и растопяватъ оловото.

Право казано, ако се откажемъ отъ тенекейтѣ (каландисани) ганосани сѣдове, ще трѣба да се служимъ съсъ здравословнитѣ но трошливи стѣклени, порцеланни, или чинийни сѣдове.

Европейцитѣ отдавна вече са разбрали всичко това и са изхвърлили употребяването на такива сѣдове, а у насъ още съществуватъ освѣнъ тенекейтѣ сѣдове, но и медитѣ сахани и тенчери, за които, ако се направи една справедлива смѣтка, плаща се повече за ганосване, отъ колкото трѣбало би да се плати за дотѣмняване на истрошенитѣ чиний.

П.

Г. Майоръ Гюлмезовъ подарява едно годишно течение отъ «Медицинско Списание» за село Саръ Мусса, Бургаска Околия.